

Dirnad Economi Cymru

Adroddiad chwarterol

Hydref 2019

1. Cyflwyniad	4
2. Y cyd-destun economaidd Cymreig	5
2.1 Rhagolygon economaidd y DU a rhanbarthol	5
2.2 Y darlun BBaCh yng Nghymru: deall ffactorau sy'n llunio'r galw am gyllid	7
3. Darpariaeth cyllid BBaCh a chost cyllid	14
4. Gweithgaredd Banc Datblygu Cymru	19
5. Casgliadau	25

Max Munday, Annette Roberts, Nikos Kapitsinis

Uned Ymchwil Economi Cymru, Ysgol Fusnes Caerdydd
mundaymc@cf.ac.uk

Am wybodaeth bellach neu i gyflwyno adborth a chynigion ymchwil, anfonwch e-bost at: DirnadEconomi@bancdatblygu.cymru

Mae'r Swyddfa Ystadegau Gwladol wedi cyngori ar gynhyrchu'r adroddiad hwn ond nid yw'n gyfrifol am y safbwyntiau neu'r ystadegau a gyflwynwyd ac nid yw wedi dilysu'r cynnwys.

Dirnad Economi Cymru Cyfyngedig, Uned Pentref Busnes Iâl, Ffordd Ellice, Wrecsam, Cymru, LL13 7YL, 11001584.

Mae Banc Datblygu Cymru ccc (Development Bank of Cymru Plc) yn gwmni daliannol Grŵp sy'n masnachu fel Banc Datblygu Cymru. Mae'r Grŵp yn cynnwys nifer o is-gwmnïau sydd wedi'u cofrestru gydag enwau gan gynnwys y llythrennau blaen BDC. Mae Banc Datblygu Cymru ccc yn gwmni cyllid datblygu sy'n eiddo llwyr i Weinidogion Cymru ac nid yw wedi'i awdurdodi na'i reoleiddio gan yr Awdurdod Rheoleiddio Darbodus (ARhD) na'r Awdurdod Ymddygiad Ariannol (AYA). Mae gan Fanc Datblygu Cymru (Development Bank of Cymru Plc) dri is-gwmni sydd wedi'u hawdurdodi a'u rheoleiddio gan yr ARhA. Sylwer nad yw Banc Datblygu Cymru ccc (Development Bank of Cymru Plc) nac unrhyw un o'i is-gwmnïau yn sefydliadau bancio nac yn gweithredu fel y cyfryw. Mae hyn yn golygu na all unrhyw un o'r endidau grŵp dderbyn blaendaliadau gan y cyhoedd. Gellir dod o hyd i siart strwythur cyfreithiol cyflawn ar gyfer Banc Datblygu Cymru ccc bancdatblygu.cymru.

Crynodeb Gweithredol

Mae amseriad yr ACh hwn yn cyd-fynd â chroesffordd arall eto ar gyfer y DU, wrth i'r dyddiad cau Brexit nesaf agosáu ddiwedd mis Hydref 2019. Yn bwysig o ran y cyd-destun economaidd ehangach yw'r crebachiad diweddar yng Nghynnyrch Domestig Gros y DU yn ail chwarter 2019. Ym mis Ebrill 2019 gostyngodd buddsoddiad busnes misol y DU hefyd ar ei gyfradd fisol fwyaf amlwg ers yr argyfwng ariannol. Wedi'i sbarduno gan ansicrwydd busnes, mae'r amgylchedd economaidd yn parhau i fod yn heriol ac yn symud yn gyflym.

Rhwng 2013 a 2018, cynyddodd maint y bandiau cwmnïau bach a chanolig yng Nghymru o ran nifer, eu cyflogaeth a'u trosiant. Fodd bynnag, **gostyngodd trosiant microfusnesau Cymru 2.4% dros yr un cyfnod, yn bennaf oherwydd dirywiad blynyddol o 20% yn y flwyddyn hyd at 2018.** Mae hyn yn cymharu â chynnydd o 10% yn nhrosiant microfusnesau'r DU yn ystod 2013-2018. **Roedd y cynnydd trosiant mwyaf yng Nghymru rhwng 2013 a 2018 ymysg busnesau canolig (19%).**

Cofnododd Cymru'r gyfradd genedigaethau busnes uchaf yn 2017 ar draws gwledydd y DU a gweinyddiaethau datganoledig, sef 13.7% o fusnesau gweithredol, tra bo'r gyfradd genedigaethau yn y DU yn 13.1%.

Mae hwn yn ddarlun gwahanol iawn i 2016, pan yr oedd gan Gymru'r gyfradd genedigaethau busnes ail isaf yn y DU (sef 12.3%).

Mae Monitrydd Cyllid BBaCh 2018 yn datgelu bod y **gyfran a arolygwyd o Fusnesau Bach a Chanolig Cymru a oedd yn defnyddio unrhyw fath o gyllid allanol wedi cynyddu**, o 41% yn 2016 i 44% yn 2018. **Roedd ffigur 2018 yn uwch na'r BBaCh a arolygwyd yn Lloegr a'r Alban (35% a 39%), ond yn is nag yng Ngogledd Iwerddon (59%).**

Roedd mwy o BBaCh yn bwriadu tyfu yng Nghymru (60%) nag yn Lloegr (48%) a Gogledd Iwerddon (57%) yn 2018. Mae hwn yn ddarlun gwell i raddau helaeth i Gymru, o'i gymharu â'r Monitrydd Cyllid BBaCh 2017, a oedd yn dangos mai dim ond 40% o fusnesau bach a chanolig yng Nghymru a arolygwyd a oedd â'r awydd i dyfu.

Buddsoddiad ecwiti yng Nghymru

Mae Banc Datblygu Cymru yn chwarae rhan bwysig wrth ddarparu ecwiti. Yn 2018, roedd 72% o fuddsoddiadau ecwiti yng Nghymru yn ymwneud â chronfa lywodraethol, yn ôl y *Traciwr Ecwiti Busnesau Bach*.

Datgelodd Adroddiad y Gymdeithas Cyfalaf Menter Busnes (BVCA) ar Weithgaredd Buddsoddi 2018 fod 74 o gwmnïau yng Nghymru wedi derbyn buddsoddiad ecwiti yn 2018, gan gynyddu o 52 cwmni yn 2017 a 50 yn 2016.

Roedd y cynnydd mewn cwmnïau sy'n derbyn buddsoddiad yn cyfateb â chynnydd sydyn yng ngwerth y cronfeydd a fuddsoddiwyd i £240m yn 2018, i fyny o £57m yn 2017.

Arhosodd y gyfran o BBaCh Cymru yr amcangyfrifir eu bod yn y categori risg uchel yn gymharol sefydlog rhwng Mai ac Awst 2019 ar oddeutu 6.7%. Fodd bynnag, gostyngodd cyfraddau llwyddiant ceisiadau cyllid 12%.

Banc Datblygu Cymru

Yr oedd cyfanswm buddsoddiad y Banc Datblygu hyd at 2019/20 Ch1 bron yn £607m, i fyny o £586m yn y cyfnod hyd at 2018/19 Ch4. Mae mwy na 3,350 o gwmnïau wedi derbyn benthyciadau hyd yn hyn, ac mae hynny'n gysylltiedig â chreu dros 12,130 o swyddi, tra'n diogelu dros 20,030 o swyddi. Mae mwy na 300 o gwmnïau wedi derbyn buddsoddiad ecwiti, gan greu dros 3,140 o swyddi a diogelu tua 2,260 o swyddi.

Yn chwarter cyntaf blwyddyn ariannol 2019/20, derbyniodd 160 o gwmnïau fuddsoddiad.

Yr oedd cyfanswm gwerth buddsoddiadau newydd a wnaed gan Fanc Datblygu Cymru **yn ystod chwarter cyntaf blwyddyn ariannol 2019/20 yn £21m**, gyda'r rhain yn gysylltiedig â **154 o swyddi yn cael eu creu a bron i 450 o swyddi eraill wedi'u diogelu.**

Yn y cyfnod hwn o ansicrwydd cynyddol, mae deall sut mae economi Cymru a'i BBaCh yn cael eu heffeithio mewn ffordd unigryw yn gynyddol bwysig. Y llynedd dechreuodd Dirnad Economi Cymru (DEC), cydweithrediad rhwng Ysgol Busnes Caerdydd, y Swyddfa Ystadegau Gwladol a Banc Datblygu Cymru, ar daith i greu mewnwelediadau annibynnol, cadarn a dibynadwy sy'n helpu i gael gwell dealltwriaeth o, a gwella economi Cymru.

Dyma adroddiad chwarterol (ACh) cyntaf DEC ar gyfer blwyddyn ariannol 2019/20. Mae ACh1 yn adeiladu ar ac yn ehangu'r darlun sylfaenol o weithgaredd busnesau bach a chanolig Cymru a sefydlwyd yn ACh y flwyddyn ariannol flaenorol. Mae adrannau 2 a 3 yr adroddiad hwn yn darparu data a sylwebaeth ar gyd-destun macro-economaidd y DU a Chymru y mae BBaCh Cymru yn gweithredu ynddo, ynghyd â dadansoddiad o'r ffactorau sy'n ymwneud â'r galw am, a'r cyflenwad a chost cyllid busnesau bach a chanolig.

Amcan yr adrannau hyn yw deall:

- Ffactorau macro-economaidd sy'n llunio'r galw am gyllid busnesau bach a chanolig yng Nghymru.
- Tueddiadau yn nhwf busnesau bach a chanolig, busnesau newydd a rhagolygon goroesi busnes yng Nghymru.
- Cyflenwi cyllid i fusnesau bach a chanolig yng Nghymru.
- Y symiau a'r mathau o fenthyca / buddsoddi mewn busnesau bach a chanolig yng Nghymru.

Mae Adran 4 yn crynhoi gweithgareddau Banc Datblygu Cymru yng nghyd-destun ffactorau sy'n effeithio ar y galw am, a chyflenwi cyllid i fusnesau bach a chanolig yng Nghymru. I grynhoi, bydd yr ACh yn nodi:

- Defnyddio cronfeydd Banc Datblygu i ariannu BBaCh Cymru, a pha fath o fentrau a diwydiannau sy'n cael eu cefnogi.
- Dosbarthiad daearyddol buddsoddiad BBaCh ar draws Cymru.

Mae'r rhan olaf yn dod i gasgliadau o'r dadansoddiad cyffredinol.

Mae'r adroddiad hwn yn seiliedig i raddau helaeth ar ddata sydd ar gael i'r cyhoedd (a adroddir yn gyffredinol mewn blynyddoedd calendr) ynghyd â dadansoddiad arbennig o ddata a ddarperir gan Fanc Datblygu Cymru (a adroddir yn bennaf mewn blynyddoedd ariannol). Oherwydd gwahaniaethau mewn cyfnodau adrodd, bydd rhywfaint o gam gymhariad amserol rhwng data yn yr adroddiad hwn.

2.1 Rhagolygon economaidd y DU a rhanbarthol

Mae rhagolygon busnes yn y DU yn parhau i fod â chysylltiad agos â datblygiadau sy'n ymwneud â pherthynas y DU â'r Undeb Ewropeaidd yn y dyfodol. Bydd trosglwyddo i'r berthynas newydd hon a'r ansicrwydd economaidd

parhaus cysylltiedig yn effeithio'n sylweddol ar yr amodau economaidd sy'n effeithio ar dwf busnes. Bydd hyn yn effeithio ar y galw am, a'r cyflenwad, o wahanol fathau o gyllid.

Mae economi'r DU yn crebachu gyda dyddiad cau Brexit arall yn agosáu.

Mae'r data diweddaraf yn dangos bod CDG y DU wedi gostwng 0.2% yn 2019 Ch2, yn dilyn twf cymharol gryf yn 2019 Ch1 o 0.5%, wedi'i gysylltu'n rhannol ag adeiladu stoc cyn y dyddiad cau blaenorol ar gyfer Brexit. Mae'r dirywiad chwarterol diweddaraf hwn o ganlyniad i gwmp yn allbwn sector cynhyrchu ac adeiladu'r DU yn ystod y chwarter. Cynyddodd allbwn gwasanaethau yn ystod 2019 Ch2, ond llai na 0.1%. Fodd bynnag, nid yw'r rhagolygon ar gyfer twf yn y sector gwasanaethau yn ystod 2019 Ch3 yn galonogol, gyda rhai arolygon busnes yn nodi bod hyder ynghylch twf sector gwasanaeth y DU ym

mis Awst wedi gostwng am y trydydd mis yn olynol i'r lefel isaf am fwy na thair blynedd¹. O fewn sector cynhyrchu'r DU, plymiodd gweithgynhyrchu ceir 24% yn y tri mis hyd at Ebrill 2019 a 44.5% yn y flwyddyn o Ebrill 2018.² Yn ôl Cymdeithas y Gwneuthurwyr a Masnachwyr Moduron, roedd buddsoddiad newydd yn y diwydiant ceir i lawr mwy na 70%, gan ostwng £90m yn ystod chwe mis cyntaf 2019, gyda chynhyrchiant ceir yn gostwng 20% yn yr un cyfnod.³ Yn y cyfamser, cofnododd mynegeion gweithgynhyrchu yn Ardal yr Ewro, y DU a'r Almaen, isafswm o saith mlynedd ym mis Gorffennaf 2019.

Lefelau buddsoddiad busnes gwan yn parhau.

Mae rhagfynegiadau buddsoddiad busnes ar gyfer 2019, a wnaed gan Gydffederasiwn Diwydiant Prydain, yn cyfeirio at y dirywiad mwyaf serth ers 2009. Mae Adroddiad Chwyddiant Awst 2019 Banc Lloegr⁴ yn dangos, er bod patrwm sylfaenol o ddefnydd y cartref twf cymharol gryf, y disgwylir cyfraddau buddsoddi gwannach pellach mewn busnesau. Mae dadansoddiad arall gan Fanc Lloegr,

yn seiliedig ar arolwg o gwmnïau yn y DU, yn awgrymu bod rhagweld Brexit wedi lleihau buddsoddiad gan gwmnïau'r DU oddeutu 11% yn y tair blynedd yn dilyn refferendwm Mehefin 2016⁵. Roedd cyfradd gyfnewid y Bunt i Ewro ar ei lefel isaf ers dwy flynedd ym mis Awst 2019. Penderfynodd Banc Lloegr gadw cyfraddau llog yn ddigyfnewid ym mis Awst 2019 (ar 0.75%).

¹ Gweler <https://www.markiteconomics.com/Public/Home/PressRelease/bec4ba3ae8ac45008c46a8bc6b71a07d>.

² Cymdeithas Gwneuthurwyr a Masnachwyr Moduron (2019). Ar gael ar: <https://www.smmmt.co.uk/vehicle-data/manufacturing/>.

³ Cymdeithas Gwneuthurwyr a Masnachwyr Moduron (2019). Mae cynhyrchiant ceir y DU yn cwmpo 20% yn ystod y chwe mis cyntaf wrth i ddata newydd ddatgelu bil lliniaru 'dim barge' gwerth £330 miliwn. Ar gael yn: <https://www.smmmt.co.uk/2019/07/uk-car-production-falls-20-in-first-six-months-as-new-data-reveals-330-million-no-deal-mitigation-bill/>.

⁴ Gweler <https://www.bankofengland.co.uk/-/media/boe/files/inflation-report/2019/august/inflation-report-august-2019.pdf?la=en&hash=6BDB165D5ABAF688E218A90AB6790F1377B20F18>.

⁵ Gweler <https://www.bankofengland.co.uk/working-paper/2019/the-impact-of-brex-it-on-uk-firms>.

Busnesau bach yng Nghymru yn parhau i fod yn hyderus.

Arhosodd hyder busnesau bach y DU mewn tiriogaeth negyddol am bedwerydd chwarter yn olynol, sy'n ddigynsail yn hanes y *Mynegai Busnesau Bach*.⁶ Mynegai Hyder Busnesau Bach y DU oedd -1.7 yn 2018 Ch3, -9.9 yn 2018 Ch4, -5 yn 2019 Ch1 a -8.8 yn 2019 Ch2. Fodd bynnag, mae Cymru wedi bod yn perfformio'n llawer gwell ac mae'n parhau i fod y rhanbarth allanol yn nhermau Mynegai Hyder Busnesau Bach a Chanolig y DU, fel y bu trwy gydol y flwyddyn ddiwethaf. Cynyddodd gwerth Mynegai Hyder Busnesau Cymru o 11 yn 2019 Ch1 i 18 yn 2019 Ch2.⁷ Mae hyn o bosibl yn gysylltiedig â'r ganran gymharol fach o gyflogwyr busnesau bach a chanolig Cymru sy'n allforio yn uniongyrchol ac yn cydnabod ymadawiad y DU o'r UE fel rhwystr.

Mae'r farchnad lafur yng Nghymru yn parhau i fod yn gymharol gadarn. Y gyfradd ddiweithdra yng Nghymru oedd 3.8% ar gyfer y cyfnod Mai-Gorffennaf 2019, (gan ostwng ychydig o'i gymharu â'r cyfnod blaenorol (Chwefror - Mawrth 2019), a oedd yr un fath â chyfartaledd y DU.

Brexit fel rhwystr i fusnes?

Yn Arolwg Busnesau Bach Hydredol 2018, canfuwyd bod gan gyflogwyr BBaCh Cymru y gyfradd ranbarthol isaf o gydnabod bod y DU yn gadael yr UE fel rhwystr (24% o holl gyflogwyr BBaCh Cymru, o'i gymharu â 42% yng Ngogledd Iwerddon, 28% yn Lloegr. a'r Alban) o bosibl yn gysylltiedig â'u perfformiad.

Cyfranddaliadau isel o BBaCh allforio yng Nghymru, ond cyfran uchel o werthiannau i genhedloedd eraill y DU.

Dangosodd Arolwg Busnesau Bach Hydredol 2018⁸ mai Cymru oedd â'r gyfran isaf o fusnesau bach a chanolig sy'n allforio ymhlith gweinyddiaethau datganoledig y DU yn 2018, er iddi gynyddu tri phwynt canran (i 13% o 10% yn 2017). Gogledd Iwerddon oedd â'r gyfran uchaf o BBaCh (27%). Fodd bynnag, Cymru oedd â'r

gyfran uchaf o BBaCh sy'n gwerthu cynhyrchion a gwasanaethau i genhedloedd eraill y DU (46%, o'i gymharu â 44% i'r Alban, 43% i Loegr, a 33% i Ogledd Iwerddon). Bydd rhai o'r gwerthiannau i weddill cwmnïau'r DU yn ffurfio cynhyrchu nwyddau sy'n cael eu hallforio yn y pen draw.

⁶ "Mynegai wedi'i bwysoli o'r Mynegai Busnesau Bach o'r ymatebion i'r cwestiwn: 'O ystyried perfformiad cyffredinol eich busnes, ac anwybyddu unrhyw amrywiadau tymhorol arferol yr adeg hon o'r flwyddyn, sut ydych chi'n gweld rhagolygon busnes dros y tri mis nesaf, o'i gymharu â'r y tri mis blaenorol?' Rhoddir y pwysidiadau canlynol i gyfran y cwmnïau sy'n adrodd 'llawer gwell': +2, ychydig yn well +1, tua'r un 0, ychydig yn waeth -1 ac yn waeth o lawer -2; mae'r Mynegai Busnesau Bach yn deillio o swm y ffactorau hyn" (FfBB, 2019).

⁷ FfBB (2019). Mynegai FfBB mynegai busnesau bach, Chwarter 2 2019. Ar gael yn: <https://www.fsb.org.uk/docs/default-source/fsb-org-uk/fsb-sbi-q2-2019-final.pdf?sfvrsn=0>

⁸ BEIS (2019). Arolwg Busnesau Bach Hydredol: Cyflogwyr busnesau bach a chanolig (busnesau â 1-249 o weithwyr) - DU 2018. Ar gael yn: https://assets.publishing.service.gov.uk/government/uploads/system/uploads/attachment_data/file/803645/LSBS_2018_employers.pdf

Gostyngodd trosiant microfusnesau Cymru 2.4% yn ystod 2013-2018.

Y llynedd, tynnodd DEC sylw at gwmpw sylweddol yn nhrosiant microfusnesau Cymru. Mae'r ACh hwn yn ystyried y dirywiad hwn yng nghyd-destun cyfnod amser hirach tra bod disgwyl diweddariad i 2019. Mae Ffigur 1 yn crynhoi'r newidiadau yng nghyfrif busnesau bach a chanolig Cymru, a'r gyflogaeth a'r trosiant cyfatebol dros y cyfnod o bum mlynedd hyd at 2018. Yn dilyn y dirywiad blynyddol o 20% yn nhrosiant microfusnesau yn ystod 2018, cofnododd micro-gwmnïau newid negyddol mewn trosiant (-2.4%), gan ostwng o £16.4bn yn 2013 i £16bn yn 2018 (-2.4%).⁹ Profodd micro-gwmnïau yng Nghanolbarth a De-orllewin Cymru y cwmpyadau mwyaf mewn trosiant yn ystod y cyfnod o bum mlynedd (tua -14%), gyda throsiant ar gyfer cwmnïau micro hefyd yn gostwng yng Ngogledd Cymru (-7%). Fodd

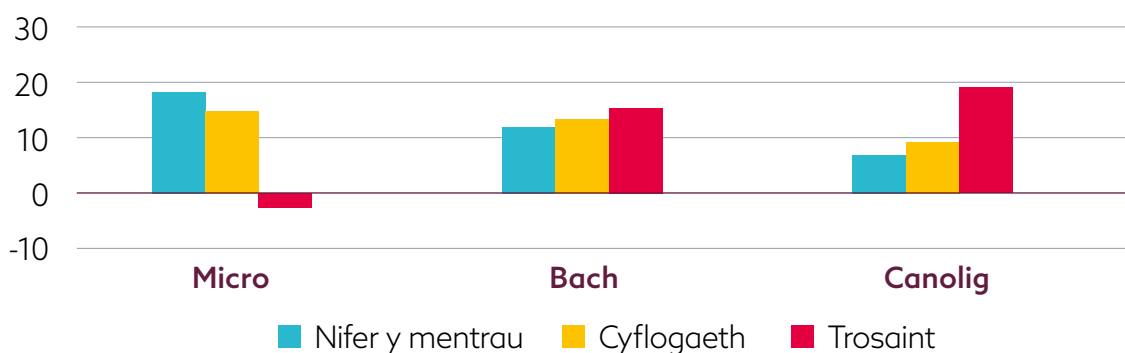
bynnag, yn Ne Ddwyrain Cymru, cynyddodd trosiant micro-gwmnïau bron i 11% yn ystod y cyfnod o bum mlynedd. Ledled y DU, gostyngodd trosiant micro-gwmnïau yn sydyn hefyd yn ystod 2017-2018, fodd bynnag, dros y cyfnod o bum mlynedd hyd at 2018, cynyddodd trosiant gan gwmnïau micro oddeutu 10% ledled y DU. Yng Nghymru, mae Ffigur 1 yn dangos mai'r grŵp micro busnesau bach a chanolig yng Nghymru a brofodd y cynnydd canrannol mwyaf yn nifer y cwmnïau (17.2%) a chyflogaeth (15.2%).

Trosiant Micro-fusnesau y DU yn codi

Cynyddodd trosiant microfusnesau'r DU 10%, o £467bn yn 2013 i £514bn yn 2018. Mae hyn yn cyferbynnu â'r dirywiad o 2.4% yng Nghymru dros yr un cyfnod.

Ffigur 1.

BBaCh yng Nghymru, % newid mewn Cyfrif, Cyflogaeth a Throsiant yn ôl Band Maint (2013-2018)

Ffynhonnell: Ystadegau Cymru, Strwythur busnes yng Nghymru yn ôl maint band a mesur

Roedd y cynnydd trosiant mwyaf ymysg busnesau canolig (19%), a welodd dwf hefyd yn nifer y cwmnïau (6.7%) a chyflogaeth (9.1%). Gwelodd busnesau bach hefyd gynnydd yn eu cyfrif (12.8%), cyflogaeth (14.5%)

a throsiant (15.7%). Mae mwy o wybodaeth am strwythur busnes Cymru i'w weld mewn adroddiad DEC sydd ar ddod yn adolygu rôl busnesau maint canolig yn benodol.

⁹ Sylwch fod trosiant yn y prisiau cyfredol heb unrhyw addasiad ar gyfer effeithiau chwyddiant.

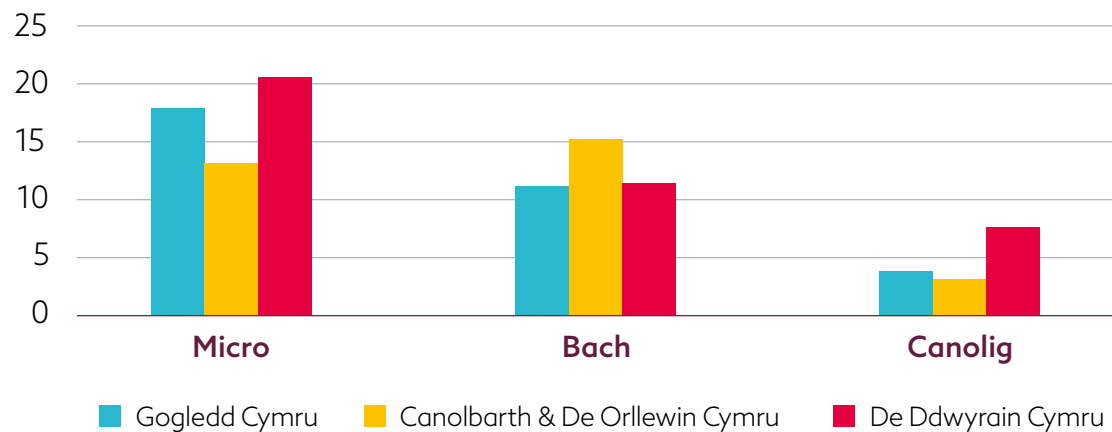
De Ddwyrain Cymru yn cofnodi'r cynnydd mwyaf mewn busnesau micro a chanolig eu maint.

Nid yw'r newidiadau mewn niferoedd ym mhob maint band wedi'u dosbarthu'n gyfartal ledled Cymru. Mae Ffigur 2 yn dangos bod y cynnydd mwyaf rhwng 2013 a 2018 mewn micro fentrau yn Ne Ddwyrain Cymru (20.5%), a'r lleiaf mewn busnesau canolig yng Nghanolbarth a De-orllewin Cymru (3%).

Roedd y cynnydd mwyaf mewn busnesau bach yng Nghanolbarth a De-orllewin Cymru (15.4%), gyda chwmnïau maint canolig yn cynyddu 7.9% yn Ne Ddwyrain Cymru. Yng Ngogledd Cymru, cafodd cwmnïau micro y cynnydd uchaf rhwng 2013 a 2018 (17.9%).

Ffigur 2.

BBaCh yng Nghymru, % newid yn ôl Maint Band (2013-2018)

Ffynhonnell: Ystadegau Cymru, Mentrau yn ôl maint band, ardal a blwyddyn

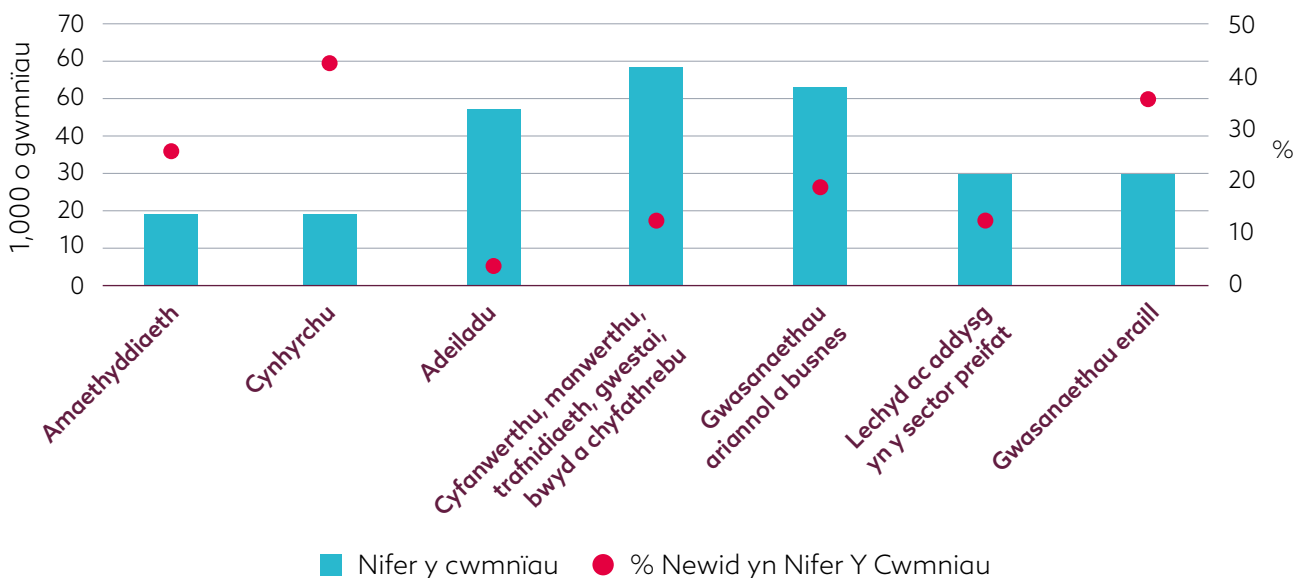
Y sector cynhyrchu oedd â'r cyfrif isaf mewn BBaCh yn 2018, ond y cynnydd uchaf yn niferoedd busnesau bach a chanolig rhwng 2013 a 2018.

Mae BBaCh Cymru hefyd wedi'u dosbarthu'n anwastad ar draws sectorau o'r economi, gyda hyn yn dylanwadu ar eu tueddiad i allforio. Mae Ffigur 3 yn dangos dosbarthiad sectoraidd busnesau bach a chanolig Cymru yn 2018 ynghyd â'r newid yn y cyfrif rhwng 2013 a 2018. Y sector masnach gyfanwerthu / manwerthu, gwestai ac arlwyyo, a gwasanaethau cyfathrebu oedd â'r cyfrif busnesau bach a chanolig uchaf gyda bron i 60,000 o fusnesau bach a chanolig yng Nghymru. Fodd bynnag, profodd y diwydiannau hyn yr ail newid lleiaf yng nghyfrif busnesau bach a chanolig yn y cyfnod

2013 i 2018 (12.3%), uwchlaw busnesau bach a chanolig adeiladu a gododd 3.7%. Cynhyrchodd y sector cynhyrchiad y cynnydd mwyaf yn y cyfrif busnesau bach a chanolig, bron i 43%, gan godi o oddeutu 13,000 o fusnesau yn 2013 i fwy na 18,000 yn 2018. Fodd bynnag, cynhyrchu oedd â'r cyfrif busnesau bach a chanolig isaf yng Nghymru yn 2018. Gan fod y sector hwn yn fwy agored yn uniongyrchol i allforio tramor bydd marchnadoedd a risgiau sy'n gysylltiedig â Brexit, bydd gweithgaredd busnesau bach a chanolig yn y diwydiannau hyn yn cael eu monitro dros y chwarteri nesaf.

Ffigur 3.

Nifer y BBaCh Cymru (2018) a % newid yn ystod 2013-2018

Ffynhonnell: Ystadegau Cymru, Mentrau yn ôl diwydiant (SIC2007), maint-band ac ardal

Mae'r twf canrannol yn y cyfrif busnesau bach a chanolig mewn amaethyddiaeth, cynhyrchu a gwasanaethau eraill wedi bod yn uwch yng Nghymru na'r DU. Cofnodir y gwahaniaeth mwyaf mewn amaethyddiaeth (twf o 26% yng Nghymru o'i gymharu â 0.4% yn y DU). Dyma sector arall lle mae angen monitro effeithiau Brexit yn agos.

Mewn cyferbyniad, mae'r twf mewn sectorau eraill wedi bod yn gryfach i'r DU nag yng Nghymru rhwng 2013 a 2018. Mae hyn yn arbennig o amlwg i'r diwydiant adeiladu (twf o 18% yn y cyfrif yn y DU o'i gymharu â 3% yng Nghymru).

Twf allbwn yn sector adeiladu Cymru yn llonyddu, ar ôl pum cynnydd chwarterol.

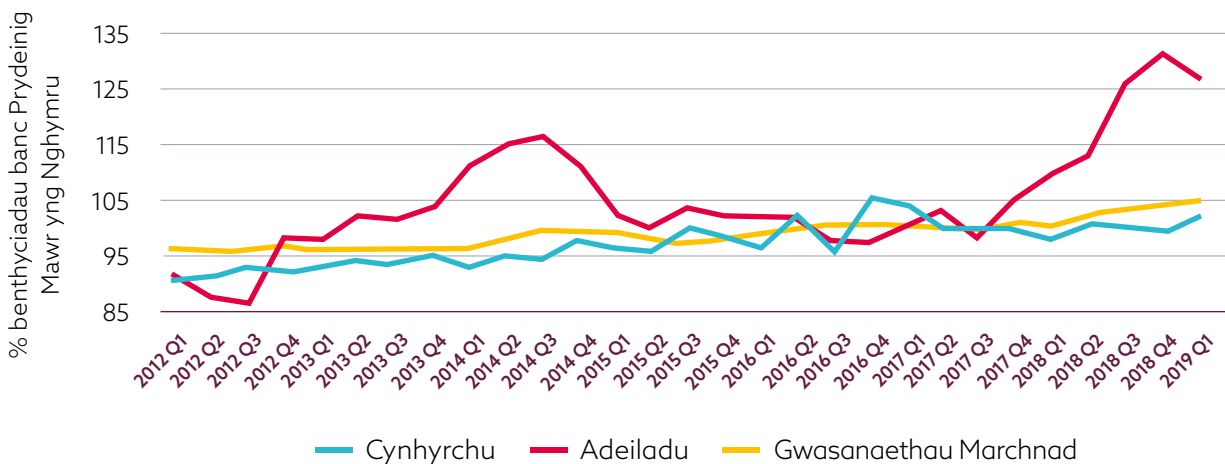
Mae'r tueddiadau o ran cyfrif busnesau bach a chanolig, cyflogaeth a throsiant yn gysylltiedig â newidiadau ehangach mewn dangosyddion allbwn tymor byr yn economi Cymru. Mae Ffigur 4 yn datgelu mynegeion allbwn Cymru o wasanaethau cynhyrchu, adeiladu a gwasanaethau marchnad, ac yn dangos y symudiad chwarterol ym mhob un o'r mynegeion rhwng 2012 Ch1 a 2019 Ch1. Dirywiodd mynegai allbwn y sector adeiladu yn chwarter cyntaf 2019, ar ôl pum chwarter yn olynol o gynnydd cyson (o 98.9 yn 2017 Ch3 i 131.6 yn 2018 Ch4), er bod hyn yn dal i fod ymhell uwchlaw (gan 27%) ei gyfradd blwyddyn sylfaen yn 2016. Mae'r amcangyfrifon CDG chwarterol diweddaraf sydd ar gael ar gyfer Cymru (ar gyfer 2018 Ch4) yn dangos mai'r sector adeiladu oedd 'prif yrrwr' CDG yng Nghymru yn chwarter olaf y llynedd.¹⁰

Fodd bynnag, o ystyried gostyngiad 2019 Ch2 yn allbwn sector adeiladu'r DU, mae'r rhagolygon ar gyfer allbwn y sector hwn yng Nghymru yn fwy bregus ar gyfer y chwarteri nesaf.

Mae'r mynegai gwasanaethau farchnad yn cael ei nodweddu gan gynnydd cyson yng Nghymru yn y chwarter diwethaf, gan godi o 100.6 yn 2018 Ch1 i 104.7 yn 2019 Ch1. Dros yr un cyfnod, mae'r mynegai cynhyrchu hefyd wedi cynyddu, ond gyda newidiadau chwarterol mwy cyfnewidiol o gymharu â gwasanaethau'r farchnad. Er bod allbwn yn y sector yma yn aml yn cael eu ddominyddu gan cwmnïau mwy sy'n aml â perchnogion rhyngwladol, mae gan y duedd hon arwyddocâd i fusnesau bach a chanolig Cymru naill ai'n uniongyrchol, neu trwy eu cysylltiadau cyflenwi â chwmnïau diwydiant cynhyrchu mwy o fewn neu y tu allan i Gymru.

Ffigur 4.

Mynegeion Allbwn Cymru: Tueddiadau 2012 Ch1 - 2019 Ch1 (2016 =100)

Ffynhonnell: Ystadegau Cymru, Mynegeion Cynhyrchu ac Adeiladu Cymru (2016 = 100) yn ôl adran a blwyddyn a Mynegai o Wasanaethau'r Farchnad (2016 = 100) yn ôl blwyddyn ac ardal

¹⁰ Sylwch fod y data hwn yn arbrofol. Gweler <https://www.ons.gov.uk/economy/grossdomesticproductgdp/bulletins/gdpwales/octobertodecember2018>.

Cymru oedd â'r gyfradd genedigaethau busnes uchaf yn 2017 ar draws gwledydd y DU a gweinyddiaethau datganoledig.

Mae Ffigur 5 yn archwilio cyfraddau genedigaethau busnes, a newidiadau yn nifer y mentrau genedigaeth ledled gweinyddiaethau datganoledig y DU a rhanbarthau Cymru. Cofnododd Cymru'r gyfradd genedigaethau uchaf yn 2017¹¹ ledled gwledydd y DU a gweinyddiaethau datganoledig¹², sef 13.7% o fusnesau gweithredol, gyda chyfradd gen'r DU yn 13.1%. Mae hwn yn ddarlun gwahanol iawn i 2016, pan oedd gan Gymru'r gyfradd genedigaethau busnes ail isaf yn y DU (sef 12.3%). Mae safle cyfradd genedigaeth busnes Cymru yn gyfnewidiol, a gall newidiadau cymharol fach yn nifer y cwmnïau genedigaeth ddylanwadu arno. Rhwng 2016 a 2017, cynyddodd nifer y cwmnïau genedigaeth oddeutu 2,000 i 14,120 o gwmnïau.

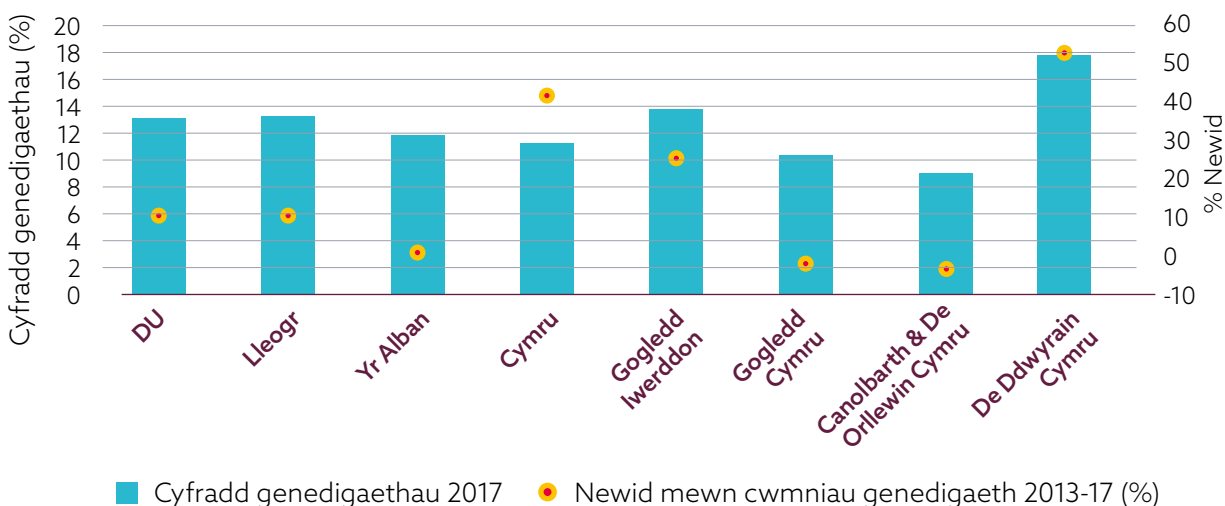
Bydd nifer o ffactorau yn dylanwadu ar newidiadau mewn genedigaethau busnes, gan gynnwys symudiadau allan o gyflogaeth i hunangyflogaeth. Cynyddodd y gyfradd genedigaethau busnes yng Nghymru yn ystod 2015 - 2017, a bydd data ar gael yn fuan i asesu a barhaodd y duedd hon i mewn i 2018.

Cyfraddau genedigaeth busnesau Cymru

Cymru oedd â'r newid ail uchaf yn nifer y cwmnïau genedigaeth yn y DU 2013-2017 (24%). Gogledd Iwerddon oedd â'r twf uchaf (41%), tra bod newid y DU yn 10%.

Ffigur 5.

Business Birth Rate (2017, %) and Change in Number of Birth Companies (2013-2017, %)

Ffynhonnell: Ystadegau Cymru, Genedigaethau busnes yn ôl ardal a blwyddyn

¹¹ Mae'r ffigurau ar gyfer 2017 yn rhai dros dro ar adeg ysgrifennu'r adroddiad hwn.

¹² Ar lefel ranbarthol y DU, roedd cyfraddau genedigaeth busnes uwch yn 2017 yng Ngogledd Orllewin Lloegr (15.9%), a Llundain (15.2%).

2.2 Y darlun BBaCh yng Nghymru: deall ffactorau sy'n llunio'r galw am gyllid

Yng Nghymru, cofnododd rhanbarth De Ddwyrain Cymru'r gyfradd genedigaethau busnes uchaf, sy'n llawer uwch na'r ddau ranbarth arall yng Nghymru. Yn Ne Ddwyrain Cymru, bu cynnydd o 52% yn nifer y cwmnïau genedigaeth rhwng 2013 a 2017, 10% yn llai na'r ffigur ar gyfer y cyfnod 2012-2016.

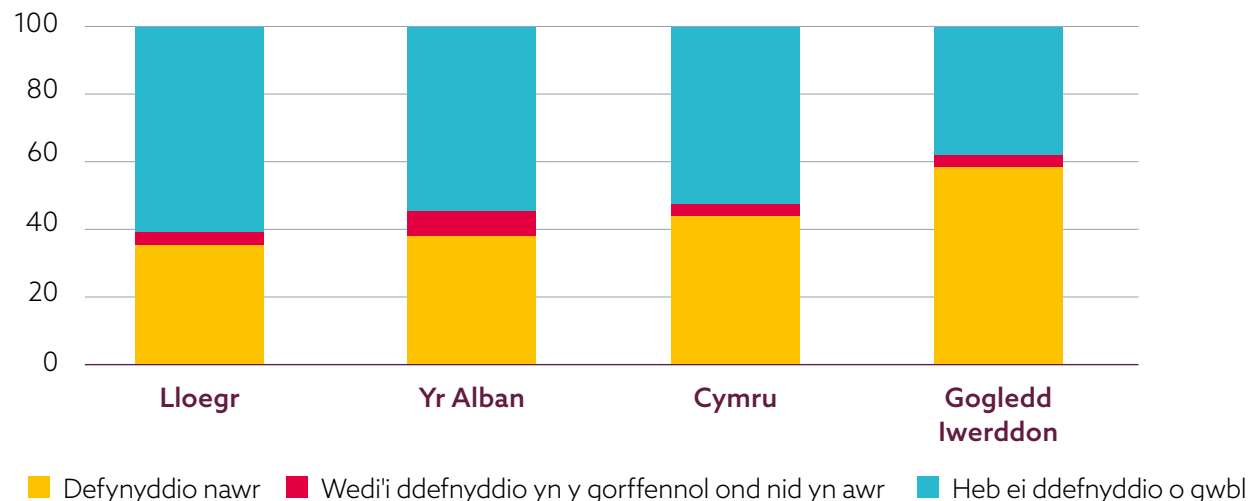
Codir pryderon ynghylch deinameg busnes gan y newid negyddol mewn genedigaethau busnes yn y ddau ranbarth arall. Y newid yng nghyfradd genedigaethau busnes oedd -4.1% yng Nghanolbarth a De-orllewin Cymru a -3.1% yng Ngogledd Cymru yn ystod 2013-2017.

Mae cyfran y BBaCh a arolygwyd sy'n defnyddio unrhyw fath o gyllid allanol wedi cynyddu.

Cynyddodd BBaCh Cymru sy'n defnyddio cyllid allanol¹³ o 41% yn 2017 i 44% yn 2018 (Ffigur 6). Roedd ffigur 2018 yn uwch na busnesau bach a chanolig a arolygwyd yn Lloegr a'r Alban (35% a 39%), ond yn is nag yng Ngogledd Iwerddon (58%).

Mae'r ffigurau hyn yn is na chanfyddiadau Arolwg Busnesau Bach Hydredol 2018. Yn ôl yr olaf, defnyddiodd tua 62% o gyflogwyr busnesau bach a chanolig yng Nghymru ryw fath o gyllid, cyfradd debyg i Loegr, o'i gymharu â 69% yng Ngogledd Iwerddon a 71% yn yr Alban.

Ffigur 6.
Defnydd BBaCh o Gyllid Allanol (%), Data Arolwg 2018)

Ffynhonnell: BVA BDRC (2019), adroddiad blynyddol 2018 Monitor Cyllid BBaCh BVA BDRC (2019), adroddiad blynyddol 2018 Monitor Cyllid BBaCh

¹³ Mewn perthynas â'r diffiniad o gyllid allanol, yn yr arolwg, 'gofynnir i fusnesau bach a chanolig a ydyn nhw'n defnyddio unrhyw un o'r mathau canlynol o gyllid ar hyn o bryd: Gorddrafth Banc, Benthyciad Banc, Morgais Masnachol, Grantiau, Benthyciadau gan gyfarwyddwyr neu ffrindiau a theulu, Ecwiti gan gyfarwyddwyr neu ffrindiau a theulu, Ecwiti gan drydydd partion eraill fel angylion busnes neu gronfeydd Cyfalaf Menter (Cwmnïau yn unig), Prydlesu neu hurbwrcasu neu gyllid cerbydau, cardiau credyd, cyllid Allforio / mewnfario ee. credydau doc, Cyllid trwy arian torfol neu fenthyca cymheiriad i gyfoedion, cyllid Anfoneb; ffactoreiddio a disgowntio anfonebau, Benthycia ar sail asedau, cyllid anfoneb ddedhol neu sengl, Unrhyw fenthyciad arall, Unrhyw gyfleuster gorddrafth / cyfalaf gweithio arall.' Gweler http://www.bva-bdrc.com/wp-content/uploads/2019/06/BVABDRC_SME_Finance_Monitor_Annual_Report_2018_F.pdf p.15.

Nifer cynyddol o BBaCh Cymru sy'n bwriadu tyfu yn 2018 o gymharu â 2017.

Mae Ffigur 7 yn dangos bod mwy o fusnesau bach a chanolig yn bwriadu tyfu yng Nghymru (60%) nag yn Lloegr (48%) a Gogledd Iwerddon (57%) yn 2018. Mae hwn yn ddarlun gwell i Gymru, o'i gymharu â Monitor Cyllid Busnesau Bach a Chanolig 2017, a ddatgelodd mai dim ond 40% o'r busnesau bach a chanolig a arolygwyd oedd ag awydd i dyfu. Amlygodd Arolwg Busnesau Bach Hydredol 2018 fod 25% o gyflogwyr busnesau bach a chanolig a arolygwyd yng Nghymru yn hyderus y byddent yn cynyddu niferoedd cyflogaeth, o gymharu â 26% yng Ngogledd Iwerddon, 25% yn Lloegr, a 23% yn yr Alban.

Mewn adolygiad o weithgaredd economaidd yn 2018, dangosodd Arolwg Busnesau Bach Hydredol 2018 fod 20% o BBaCh a arolygwyd yn cynyddu nifer y gweithwyr (yr isaf yn y DU gyda gwahaniaethau bach i'r gweinyddiaethau datganoledig eraill). Mae'r gyfradd isel hon yn gyson â chanfyddiadau'r dadansoddiad

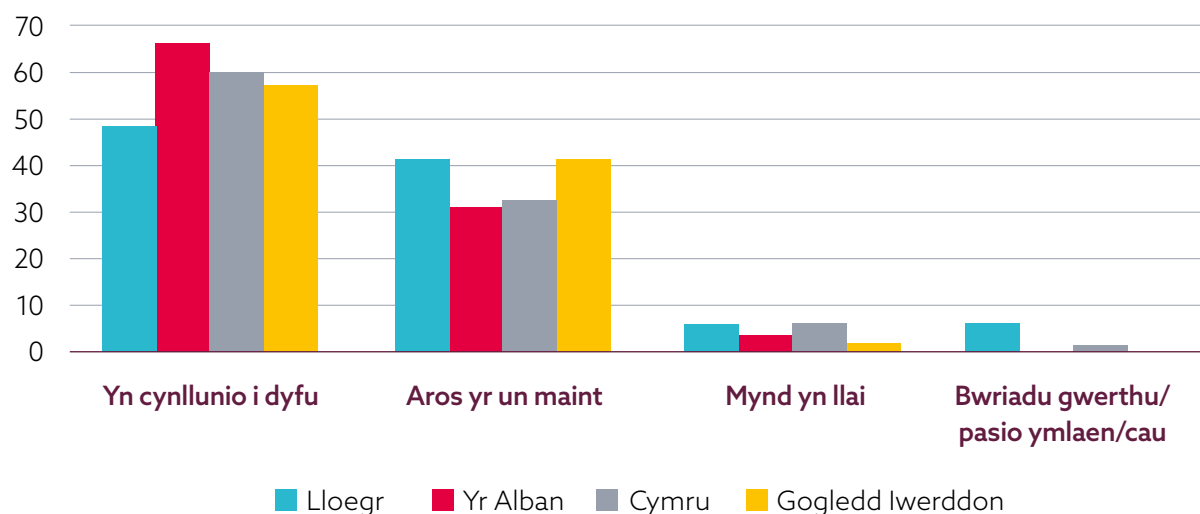
o fuddsoddiadau Banc Datblygu Cymru sy'n dangos nad yw busnesau'n cynyddu swyddi ar y cyfraddau a brofwyd mewn blynyddoedd blaenorol (gweler Ffigur 22). Yn ogystal, gostyngodd 14% o fusnesau bach a chanolig Cymru a arolygwyd yn Arolwg Busnesau Bach Hydredol 2018, weithwyr (yr uchaf yn y DU, eto gyda gwahaniaethau bach). Mae hwn yn ffigur pwysig, o ystyried cyfraniad sylweddol busnesau bach a chanolig i gyflogaeth y sector preifat yng Nghymru (amcangyfrifir ei fod yn 62% ac yn uwch na chyfartaledd y DU o 60%).

Newid trosiant BBaCh

Nododd Arolwg Busnesau Bach Hydredol 2018 fod 36% o gyflogwyr busnesau bach a chanolig yng Nghymru wedi nodi twf trosiant yn 2018, yn is nag yng Ngogledd Iwerddon (38%), ond yn uwch nag yn Lloegr a'r Alban (y ddau yn 34%).

Ffigur 7.

Cynlluniau Twf ar gyfer y 12 mis nesaf (% , Data Arolwg 2018)

Ffynhonnell: BVA BDRC (2019), adroddiad blynyddol 2018 Monitor Cyllid BBaCh

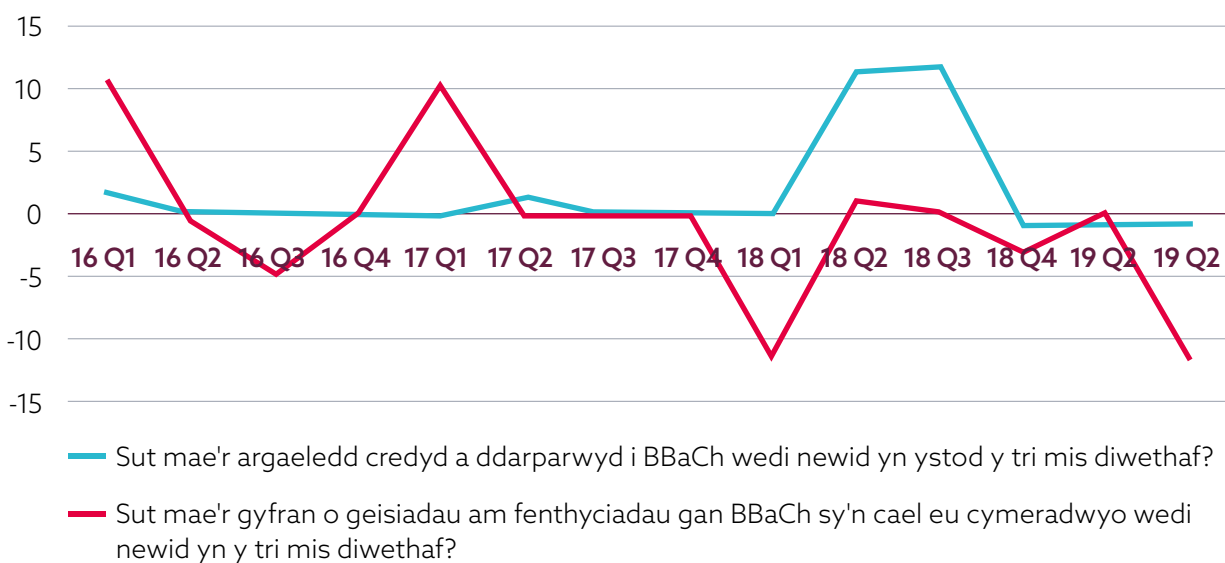
Newidiadau bach yn y ddarpariaeth benthyciadau a chyfraddau llog.

Dangosodd Arolwg Amodau Credyd Banc Lloegr 2019 Ch2 fod y cyflenwad credyd i fusnesau bach a chanolig y DU wedi aros yn ddigynnewid i raddau helaeth (-0.9%) rhwng 2018 Ch4 a 2019 Ch2, yn dilyn dirywiad mawr yn y chwarter i 2018 Ch4 (ffigur 8). Mae cyfraddau llog ar gyfer benthyciadau i fusnesau bach wedi cynyddu ychydig yn ystod y tri mis diwethaf hyd at fis Mai 2019. Gallai'r newid di-nod mewn cyfraddau llog fod yn gysylltiedig

â'r newid blynyddol cadarnhaol pwysig yn y ddarpariaeth benthyciadau, a gynyddodd o -0.1% ym mis Mawrth 2019 i 0.5 yn Mai 2019. Ni fu unrhyw newid sylweddol yng nghyfradd llwyddiant ceisiadau am fenthyciad gan fusnesau bach rhwng 2018 Ch4-2019 Ch1. Fodd bynnag, gostyngodd y gyfradd llwyddiant 12% rhwng 2019 Ch1-2019 Ch2, o bosibl o ganlyniad i'r amgylchedd ariannol ansicr ehangach a'r amodau busnes sy'n gwaethygu.

Ffigur 8.

Cyflenwad credyd a chyfradd llwyddiant BBaCh,% y BBaCh a arolygwyd, 2016 Ch1 i 2019 Ch2

Ffynhonnell: Arolwg Amodau Credyd Banc Lloegr, - 2019 Ch2

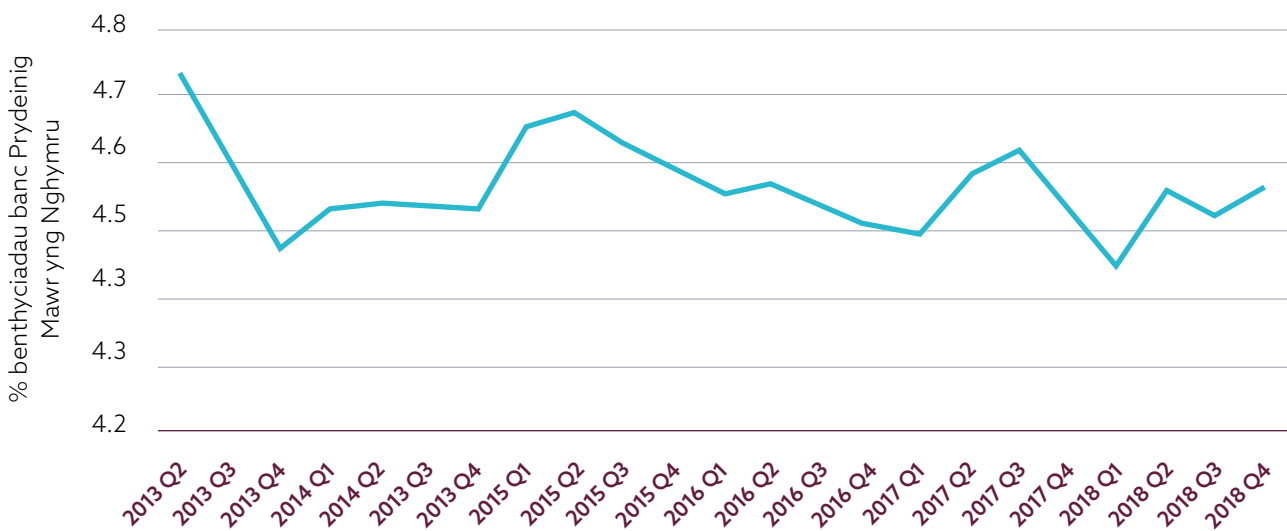
Mae cyfran Cymru o fenthycia banc Prydain Fawr i BBaCh yn 2018 yn parhau i fod yn sefydlog.

Mae cyfran Cymru o gyfanswm benthycia banciau Prydain Fawr i BBaCh ychydig yn uwch na chyfran yr economi h.y. yn amrywio rhwng 4.4% a 4.8% yn y cyfnod 2013 Ch2 i 2018 Ch4. Mae Ffigur 9 yn dangos rhywfaint o gynnydd yn y gyfran Gymreig yn y cyfnod

2017 Ch1-2017 Ch3, ac yna dirywiad i 2018 Ch1. Yn ystod tri chwarter olaf 2018, cododd cyfran Cymru o gyfanswm benthycia banciau Prydain Fawr i fusnesau bach a chanolig i 4.55% ac fe arhosodd yn sefydlog.

Ffigur 9.

Cyfran Cymru o Fenthycia Banc Prydain Fawr i fusnesau bach a chanolig (% , 2013 Ch2-2018 Ch4)

Ffynhonnell: Benthycia BBaCh o fewn codau post y DU

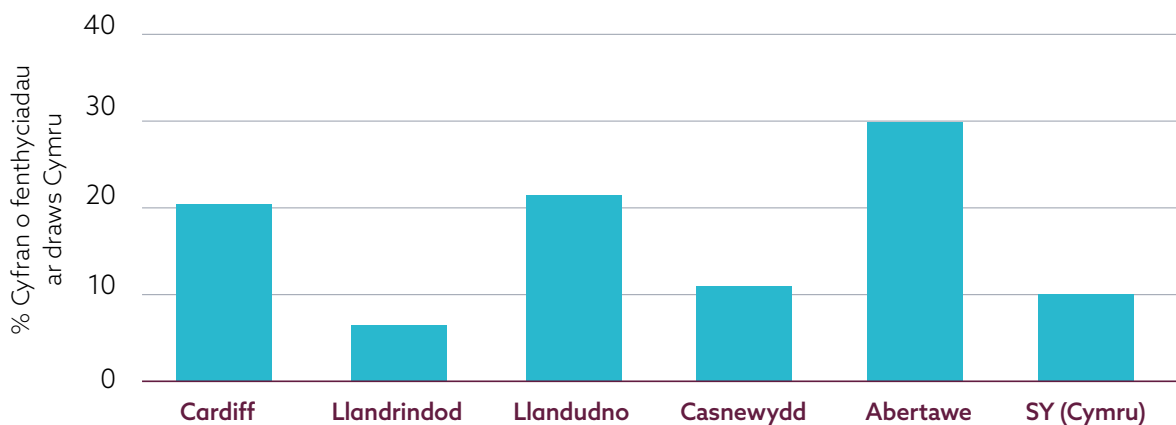
Dim newidiadau sylweddol yn y gyfran o fenthycia banciau i BBaCh ledled Cymru.

It is difficult to pinpoint the exact reasons for the decline in the share of bank deposits in BBaCh across Wales, but Figure 10 shows that over 50% of bank deposits in the four quarters up to 2018 Ch4 in Cardiff and Abertawe, and in the two quarters up to 2018 Ch4 in Cardiff and Abertawe, were in the four quarters up to 2018 Ch4 in Cardiff and Abertawe, and in the two quarters up to 2018 Ch4 in Cardiff and Abertawe. Mae hwn yn ddarlun tebyg i 2017, er bod cyfranddaliadau Cardiff ac Abertawe wedi gostwng rhywfaint. Mae'n anodd dod i gasgliadau pendant o'r data hwn oherwydd problemau cyfateb gweithgaredd economaidd ag ardaloedd cod post, a gyda rhai ardaloedd cod post yn croesi ffiniau awdurdodau lleol.

Mae Ffigur 10 yn cynnwys amcangyfrif o fenthycia banciau i fusnesau bach a chanolig sydd â chod post yn Yr Amwythig (SY), ond sydd wedi'u lleoli yng Nghymru (er enghraifft gan gynnwys y rhai yn y Drenewydd ac Aberystwyth). At ei gilydd, mae newidiadau bach yn amlwg wrth gymharu 2018 i 2017, fel yr adroddwyd yn DEC 2018/19 ACh1.¹⁴

Ffigur 10.

Benthycia Banc i BBaCh: Ardaloedd Cod Post fel Cyfran o Fenthycia Cymru Gyfan (Cyfartaledd yn ystod 2018 Ch1-2018 Ch4)

Ffynhonnell: Benthycia BBaCh o fewn codau post y DU

¹⁴ Adroddiad Chwarterol 1 Dirnad Economi Economi Cymru (2018). Ar gael yn: <https://developmentbank.wales/sites/default/files/2018-06/EIW%20report%20template%20report%20and%20dashboard%20FINAL%20ENG.pdf>.

Gwelwyd cynnydd trawiadol mewn ecwiti preifat a buddsoddiad cyfalaf menter yng Nghymru yn 2018.

Datgelodd Adroddiad y Gymdeithas Cyfalaf Menter Busnes (BVCA) ar Weithgaredd Buddsoddi 2018 fod 74 o gwmnïau yng Nghymru wedi derbyn buddsoddiad ecwiti preifat a chyfalaf menter yn 2018, gan gynyddu o 52 yn 2017 a 50 yn 2016. Nid yw'r duedd hon yn eithriadol, gyda Llundain a'r De Ddwyrain yn codi i 370 o gwmnïau yn 2018, o 319 yn 2017 a'r DU i 1,073 o gwmnïau yn 2018 o 817 yn 2017.

Roedd y cynnydd yn y cwmnïau sy'n derbyn buddsoddiad yn cyfateb â chynnydd sylweddol yng ngwerth y cronfeydd a fuddsoddwyd. Mae'r mentrau Cymreig hyn wedi amsugno tua £240m o fuddsoddiad yn 2018, i fyny o £57m yn 2017 a £49m yn 2016 (ffigur 11). Felly cynyddodd y buddsoddiad cyfartalog fesul cwmni o oddeutu £1m yn 2017 i fwy na £3m yn 2018. Roedd y codiadau mwyaf mewn gwerthoedd buddsoddi yn y sectorau 'Cynhyrchion a Gwasanaethau Busnes' a 'Nwyddau a Gwasanaethau Defnyddwyr'

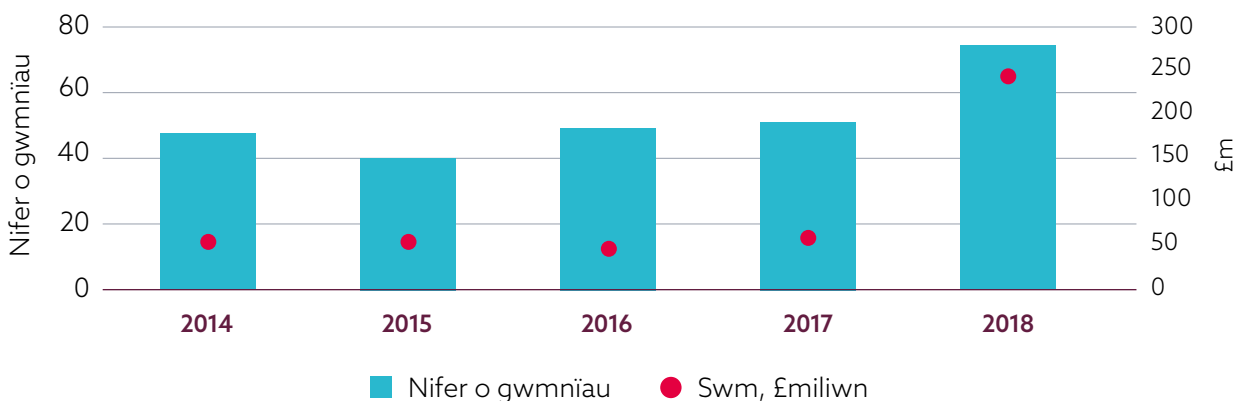
a ddiffiniwyd yn fras, tra brofodd y sector TGCh y cynnydd mwyaf yn nifer y cwmnïau sy'n derbyn buddsoddiad. Fodd bynnag, mae cyfran y buddsoddiad mewn cwmnïau o Gymru yng nghyfanswm buddsoddiad y DU wedi aros yn sefydlog ar oddeutu 1% yn ystod y pum mlynedd diwethaf, gyda Llundain a'r De Ddwyrain yn cynyddu o 48% yn 2017 i 61% yn 2018. Mae hyn yn dangos posibilrwydd o mwy o grynodiad o gronfeydd ecwiti preifat ond rhywfaint o wytnwch yng nghyfran fach Cymru.

Rôl Banc Datblygu Cymru mewn buddsoddi ecwiti

Mae Banc Datblygu Cymru yn chwarae rhan sylweddol wrth ddarparu cronfeydd ecwiti yng Nghymru. Yn 2018, roedd 72% o fuddsoddiadau ecwiti yng Nghymru yn ymwneud â chronfa lywodraethol, yn ôl y *Traciwr Ecwiti Busnesau Bach*.

Ffigur 11.

Nifer y cwmnïau yng Nghymru sydd wedi derbyn buddsoddiadau gan Aelodau'r Gymdeithas Cyfalaf Menter Busnes (BVCA) a swm buddsoddi (£m)

Ffynhonnell: Adroddiad Gymdeithas Cyfalaf Menter Busnes (BVCA) ar Weithgaredd Buddsoddi 2018

Mae data y BVCA yn gyson â ffigurau Banc Busnes Prydain. Yn ôl y *Traciwr Ecwiti Busnesau Bach* 2019, roedd cyfran Cymru yng nghytundebau ecwiti'r DU yn 2018 oedd 4%, i fyny o 3% yn 2017. Dylid nodi bod cyfran Cymru o fuddsoddiadau ecwiti y DU ar gyfer busnesau bach yn sylweddol uwch na'i chyfran o fuddsoddiadau ecwiti y DU ar gyfer busnesau o bob maint (4% o'i gymharu ag 1%). Roedd cyfran Cymru yng nghytundebau ecwiti'r DU yn debyg i gyfran Cymru ym mhoblogaeth busnesau bach a chanolig y DU a chwmnïau twf uchel y DU. Cymru oedd â'r trydydd ffigur uchaf

ymlith rhanbarthau'r DU, o ran buddsoddiadau ecwiti fesul 10,000 o fusnesau bach a chanolig, ar 3.6, yn is yn unig na Llundain (6.8) a'r Alban (5), ac yn uwch na chyfartaledd y DU (2.8).

Ynghyd â'r cynnydd mewn buddsoddiadau ecwiti yng Nghymru roedd uwchraddio Caerdydd yn ardaloedd awdurdodau lleol y DU ar gyfer graddio gweithgaredd buddsoddiadau, gan ddringo o'r 13eg safle yn 2017 i'r 11eg safle yn 2018, er bod nifer y buddsoddiadau ecwiti a wnaed yng Nghaerdydd wedi gostwng ychydig o 32 yn 2017 i 30 yn 2018.

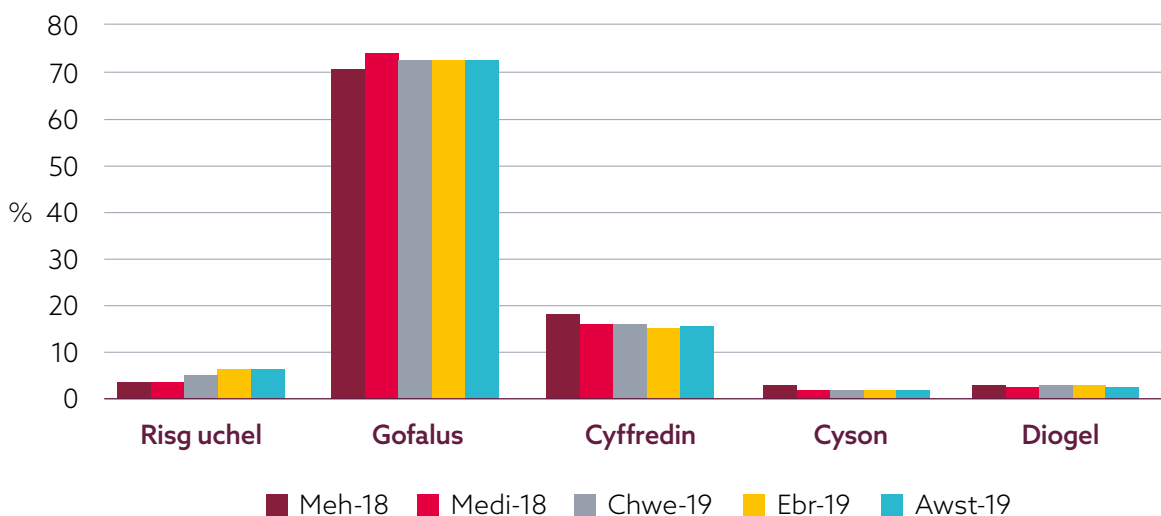
Nifer y busnesau o Gymru sydd â statws credyd risg Uchel yn sefydlogi.

Mae Ffigur 12 yn dangos bod cyfran y busnesau bach a chanolig Cymru yr amcangyfrifwyd eu bod mewn credyd risg Uchel ym mis Awst 2019 yn 6.7%, sy'n debyg i'r mesur blaenorol a gymerwyd gan DEC ym mis Mai 2019. Bu gostyngiad yng nghyfran y busnesau bach a chanolig credyd risg Diogel

o 3.4% yn Mai 2019 i 2.9% ym mis Awst 2019. Mae'r wybodaeth hon wedyn yn wahanol i'r sylwebaeth flaenorol ar y defnydd cynyddol o gyllid allanol gan fusnesau bach a chanolig Cymru, cyfran Cymru o fenthyca banciau Prydain Fawr ac yn cynyddu cyllid ecwiti.

Ffigur 12.

Cyfran y BBaCh yn ôl risg credyd yng Nghymru (%), Mehefin 2018 - Awst 2019

Ffynhonnell: FAME, Bureau van Dijk

Mae'r adran hon yn crynhoi buddsoddiadau Banc Datblygu Cymru hyd yma, gyda dadansoddiad o fuddsoddiadau yn ôl math,

sector, lleoliad, a chronfa. Mae'r holl ddata yn yr adran hon wedi deillio o ddadansoddiad arbennig o gronfa ddata Banc Datblygu Cymru.

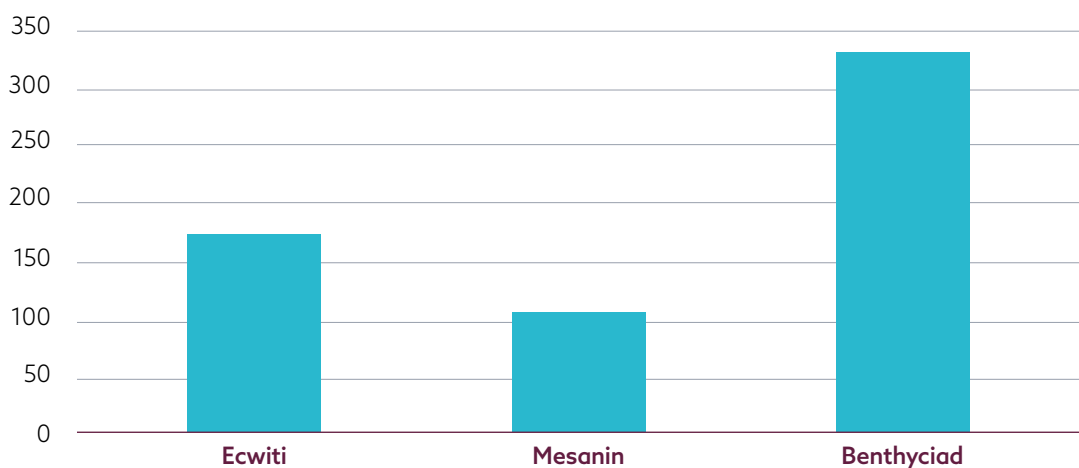
Cyfanswm y buddsoddiad cronol yn cyrraedd £607m.

Yn 2019 / 20 Ch1 cyrhaeddodd cyfanswm buddsoddiad cronol Banc Datblygu Cymru £607m i fyny o £586m yn 2018 / 19 Ch4.

Roedd benthyciadau yn cyfrif am 54.3% o'r cyfanswm hwn (Ffigur 13), gyda buddsoddiadau ecwiti yn cynrychioli 28.2%, a mesanin y 17.5% sy'n weddill.

Ffigur 13.

Buddsoddiad Cronol hyd at 2019/20 Ch1 (£m) yn ôl math o fuddsoddiad

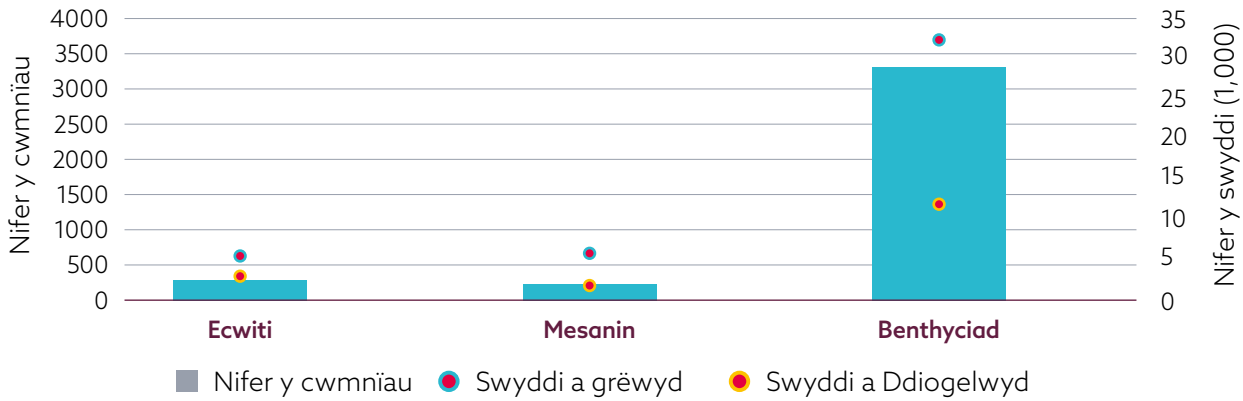
3,350 o gwmnïau yng Nghymru wedi cael benthyciadau Banc Datblygu Cymru.

Erbyn diwedd Ch1 2019/20, roedd 3,350 o gwmnïau yng Nghymru wedi derbyn benthyciadau, gyda'r benthyciadau hyn yn gysylltiedig â gweithgaredd sydd wedi creu cyfanswm amcangyfrifedig o oddeutu 12,130

o swyddi, wrth ddiogelu tua 20,030 o swyddi (gweler Ffigur 14). Mae tua 300 o gwmnïau wedi derbyn buddsoddiad ecwiti, gan greu dros 3,140 o swyddi a diogelu tua 2,260 o swyddi.

Ffigur 14.

Nifer cronrus y cwmnïau a swyddi a gefnogir hyd at 2019/20 Ch1

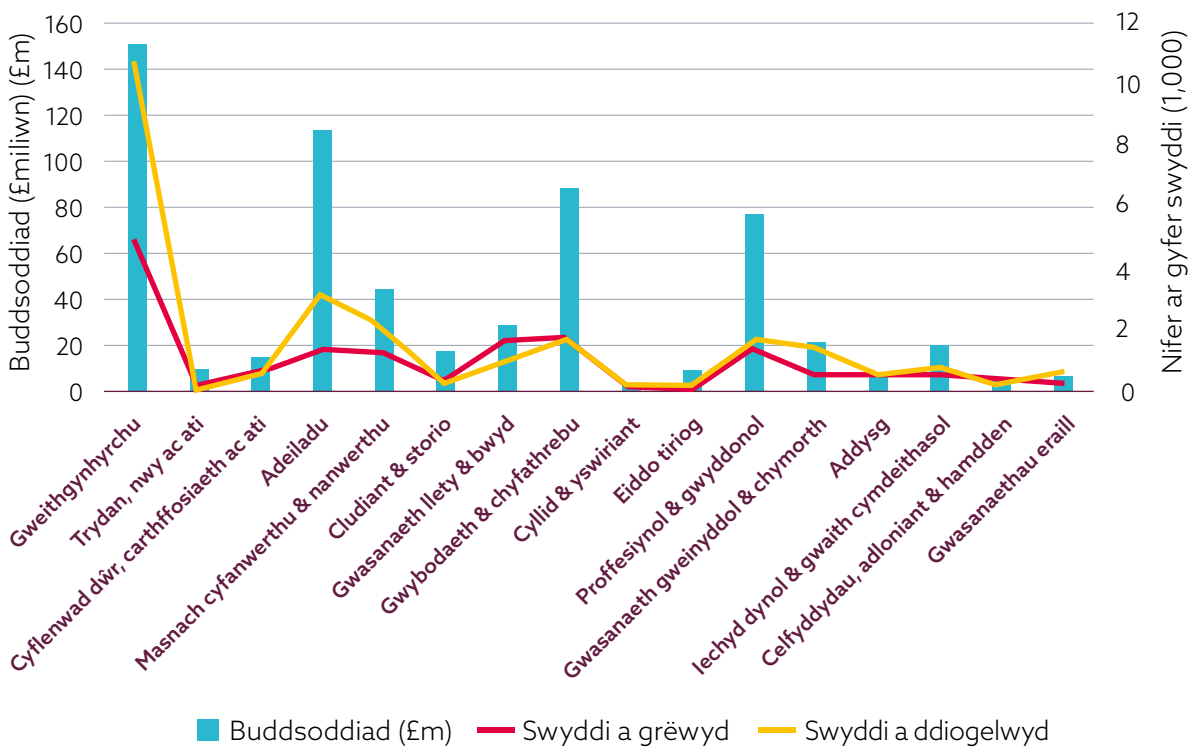

Mae Ffigur 15 yn dangos mai gweithgynhyrchu oedd prif dderbynnnydd buddsoddiad cronrus Banc

Datblygu Cymru (£150 miliwn), ac yna sectorau Adeiladu (£113 miliwn) a TGCh (£88 miliwn).

Ffigur 15.

Buddsoddiadau cronrus a swyddi yn ôl sector dethol yn 2019/20 Ch1

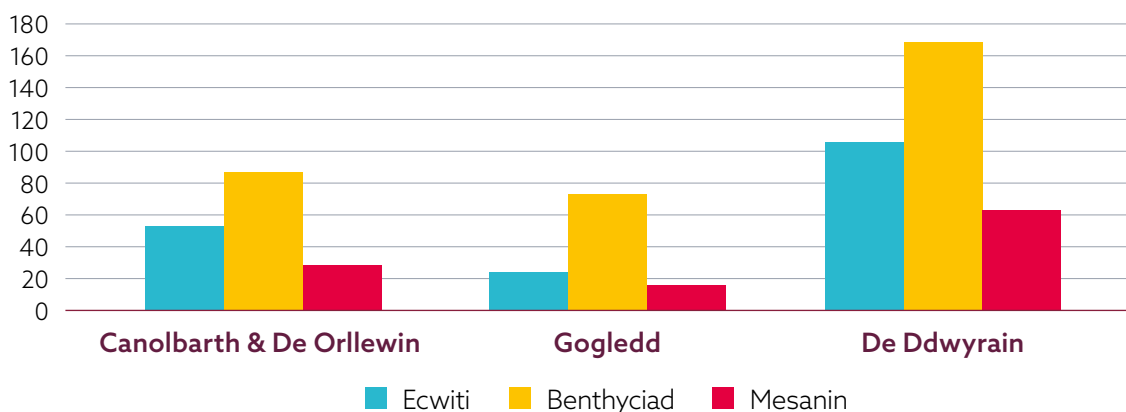

Benthyciadau yw mwyafrif y buddsoddiadau ym mhob rhanbarth yng Nghymru, gyda rhanbarth y De Ddwyrain yn cyfrif am y gyfran fwyaf o'r holl fathau o fuddsoddiadau.

Mae rhanbarth y De Ddwyrain wedi amsugno buddsoddiad o £336 miliwn yn y cyfnod hyd at 2019/20 Ch1, sy'n hafal i 54% o'r holl fuddsoddiad (Ffigur 16).

Ffigur 16.

Buddsoddiad cronrus i'r flwyddyn ariannol 2019/20 Ch1 (£m)

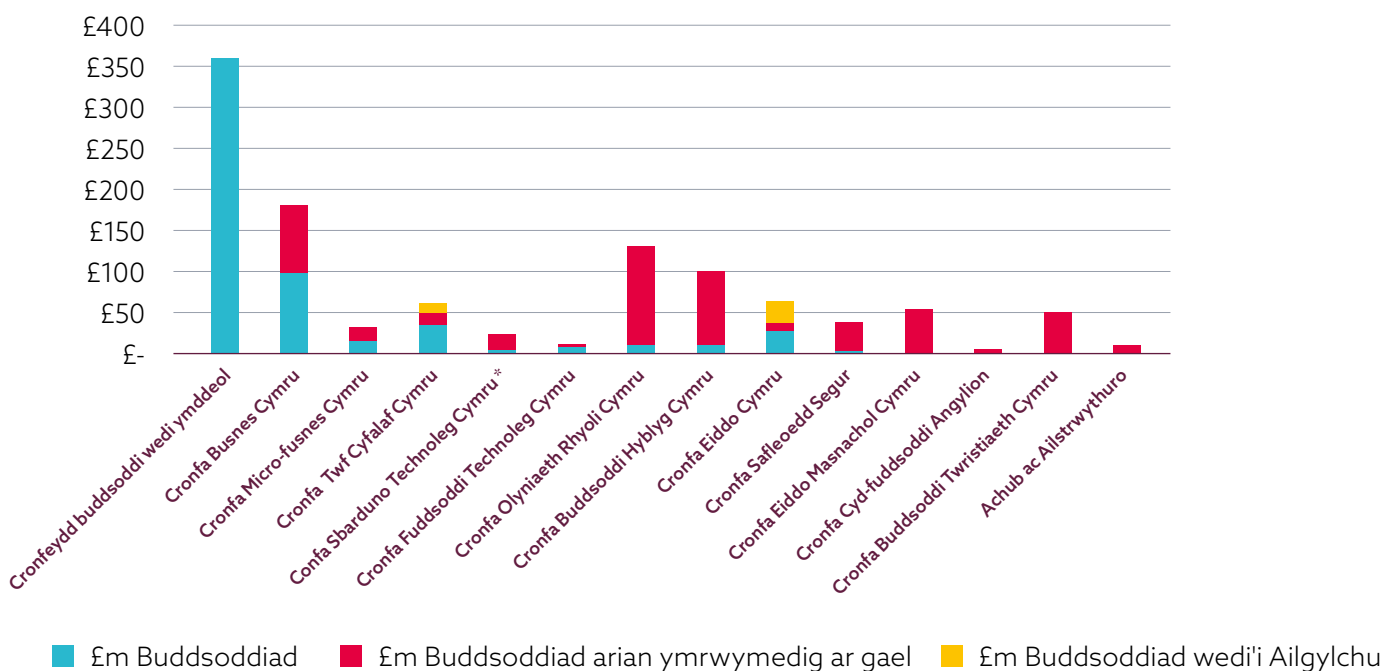

Mae Ffigur 17 yn darparu manylion y symiau a fuddsoddiwyd yn gronrol ac sydd ar gael yn ôl cronfa i chwarter cyntaf blwyddyn ariannol 2019/20. Roedd Cronfa Busnes Cymru a gydariannwyd gan yr UE wedi buddsoddi

£100m hyd at 2019/20 Ch1. Mae Cronfeydd eraill yn cynnwys Cronfa Twf Cyfalaf Cymru, gyda £37m o fuddsoddiad, Cronfa Eiddo Cymru (£31m), a Chronfa Fenthyciad Micro-fusnes Cymru (£17m).

Ffigur 17.

Buddsoddiadau cronrus Banc Datblygu Cymru hyd at 2019/20 Ch1 yn ôl y Gronfa (£m)

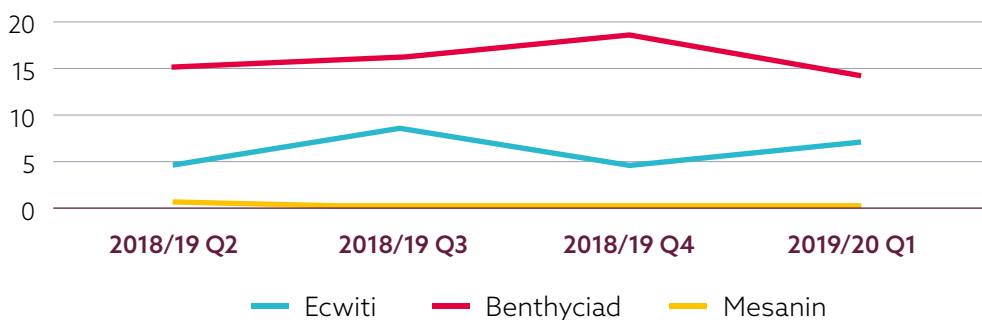
Twf cryf mewn buddsoddiad ecwiti newydd, gyda buddsoddiad benthyciad yn dirywio.

Cyfanswm y buddsoddiadau benthyciadau newydd oedd £64m rhwng 2018/19 Ch2 i 2019/20 Ch1 (Ffigur 18), gan ostwng 6% rhwng 2018/19 Ch2 a 2019/20 Ch1. Mae buddsoddiadau ecwiti newydd wedi cynyddu 51%, gyda buddsoddiadau o £24m dros yr

un cyfnod. Dirywiodd buddsoddiad mesanîn yn y cyfnod 2018/19 Ch2 i 2019/20 Ch1, heb unrhyw fuddsoddiad mesanîn newydd yn naill ai 2018/19 Ch4 na 2019/20 Ch1 (mae hyn oherwydd aiddosbarthu mathau buddsoddi gan Fanc Datblygu Cymru).

Ffigur 18.

Buddsoddiadau cewydd 2018/19 Ch1 - 2019/20 Ch1 yn ôl mathau buddsoddi (£m)

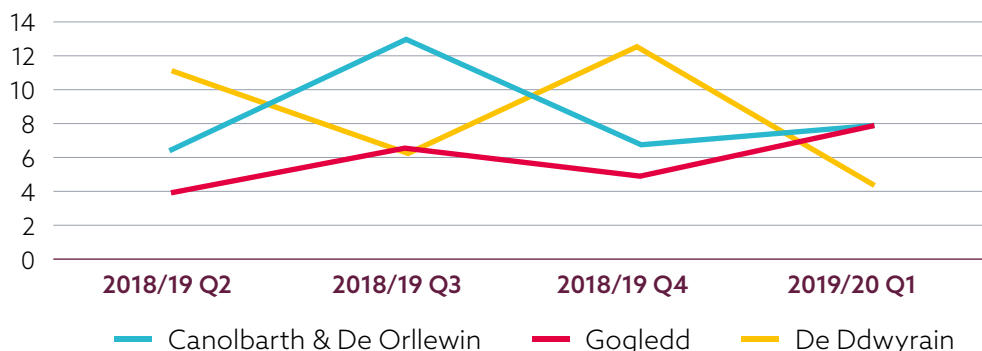
Dirywiodd buddsoddiad newydd y chwarter cyntaf yn Ne Ddwyrain Cymru.

Yn ystod chwarter cyntaf blwyddyn ariannol 2019/20 gostyngodd gwerth buddsoddiad newydd yn Ne Ddwyrain Cymru yn dilyn cynnydd yn chwarter olaf blwyddyn ariannol 2018/19. Sicrhaodd rhanbarth y De Ddwyrain

y gyfran leiaf o fuddsoddiad newydd yn 2019/20 Ch1. Roedd buddsoddiadau newydd yng Nghanolbarth a De Orllewin a Gogledd Cymru bron yn gyfartal (£7.81) yn 2019/20 Ch1, gyda'r ddau yn cynyddu yn ystod y chwarter.

Ffigur 19.

Swm y buddsoddiadau newydd yn ôl rhanbarth Cymru (£m)

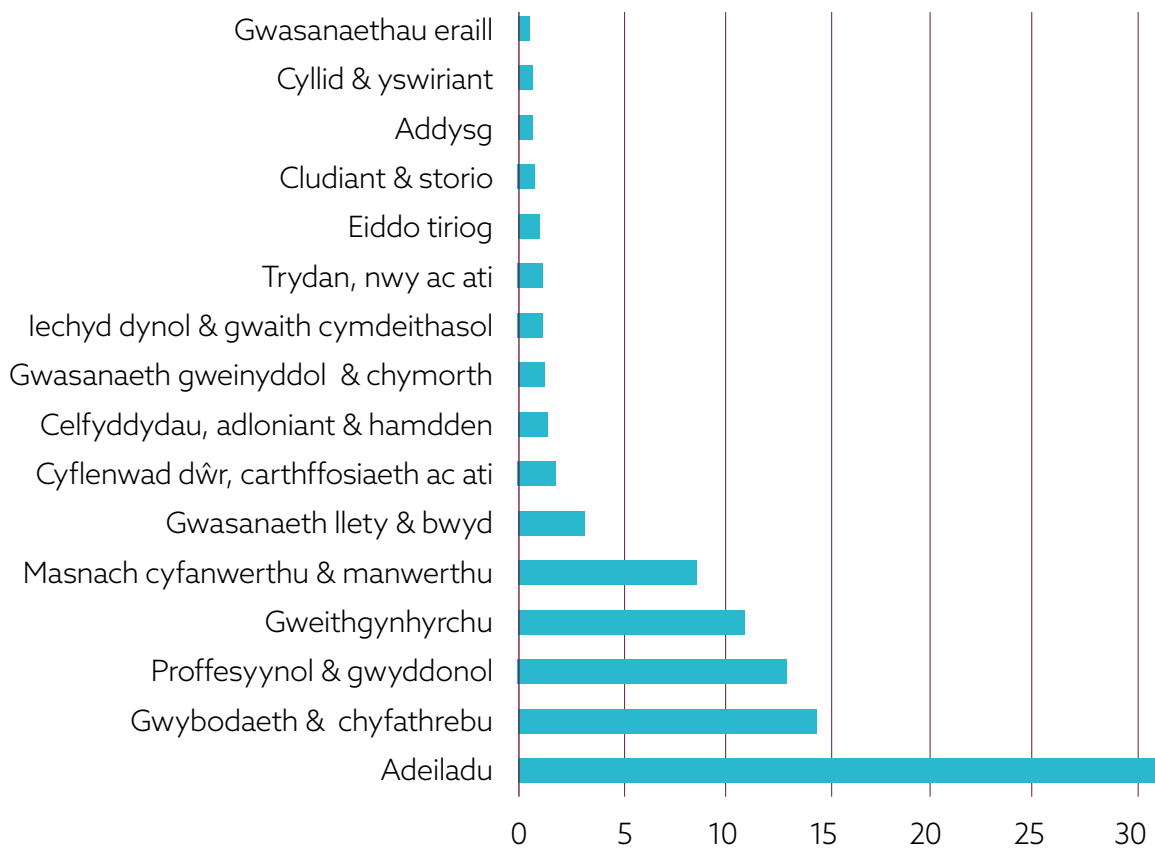
Y sector adeiladu sydd â'r gyfran fwyaf o fuddsoddiad newydd.

O 2018/19 Ch2 i 2019/20 Ch1 derbyniodd y sector adeiladu £31 miliwn. Dilynwyd hyn gan weithgareddau TGCh (£14.43 miliwn o

fuddsoddiad newydd) a gweithgareddau proffesiynol a gwyddonol (£13 miliwn).

Ffigur 20.

Cyfanswm y buddsoddiad newydd, 2018/19 Ch2- 2019/20 Ch1 (£m)

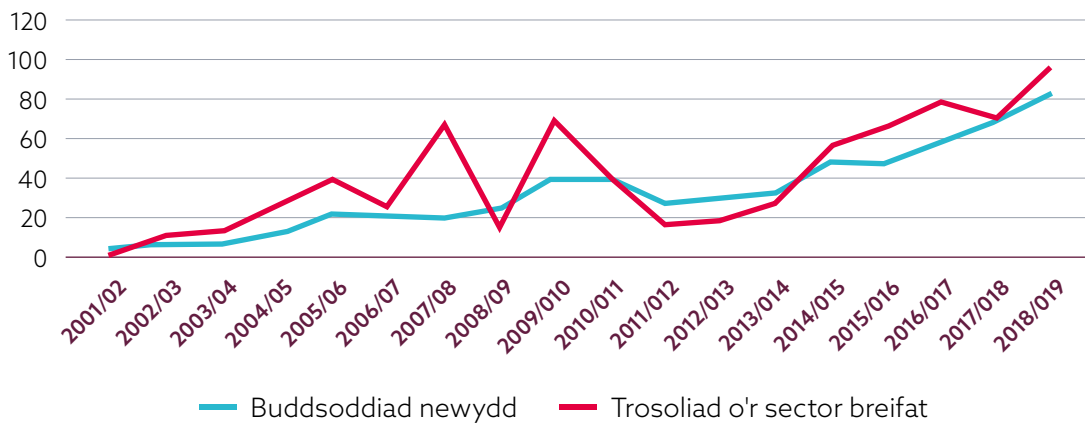
Tueddiadau tymor hir ar i fyny mewn buddsoddiad newydd a throsoledd y sector preifat ond nid swyddi.

Dangosir persbectif blynyddol hanesyddol o fuddsoddiadau Banc Datblygu, nifer y mentrau a swyddi a grëwyd ac a ddiogelir yn Ffigurau 21 a 22. Yn ystod chwarter cyntaf 2019/20

(nas dangosir yn Ffigur 21) roedd buddsoddiad newydd yn cyfateb i £21 miliwn a throsoledd y sector preifat (TSP) oedd £31 miliwn.

Ffigur 21.

Buddsoddiad Newydd Blynyddol a Throsoliad o'r Sector Preifat (£m)

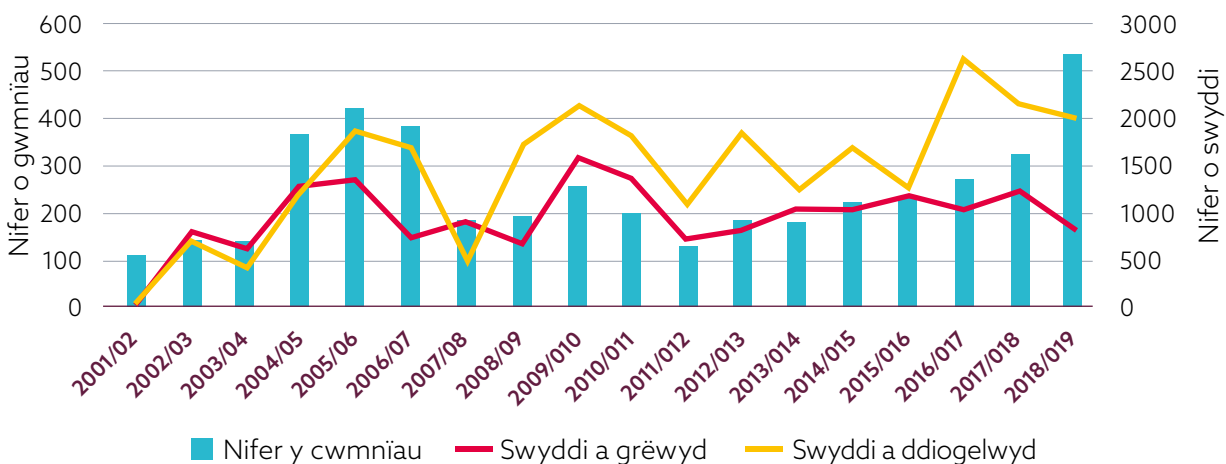

Mae Ffigur 22 yn dangos nifer blynyddol y cwmnïau sy'n derbyn buddsoddiad a swyddi sy'n cael eu creu a'u diogelu rhwng 2001/02 a 2018/19. Yn y chwarter diwethaf (nas dangosir yn Ffigur 22), cefnogwyd 162 o fusnesau gan Fanc Datblygu Cymru. Y swyddi a gafodd eu

creu a'u diogelu yn 2019/20 Ch1 oedd 154 a 446, yn y drefn honno. Yn gronnol, ers 2001/02, mae mwy na 4,620 o gwmnïau wedi derbyn buddsoddiad gan Fanc Datblygu Cymru, gan greu bron i 17,300 o swyddi a diogelu 26,300.

Ffigur 22.

Nifer y cwmnïau sy'n derbyn buddsoddiadau a swyddi a grëwyd ac a ddiogelwyd

Mae cyd-destun economaidd y DU a Chymru yn parhau i fod yn heriol. Dirywiodd twf CDG y DU yn ail chwarter 2019. Fodd bynnag, cynyddodd lefelau hyder busnesau bach a chanolig Cymru ac maent yn parhau i fod yn llawer uwch na chyfartaledd y DU, er y gallai hyn newid yn gyflym. Dirywiodd allbwn y diwydiant adeiladu yng Nghymru yn chwarter cyntaf 2019, ar ôl twf cryf blaenorol. Mae'r rhagolygon ar gyfer twf yn y sector hwn yn y tymor agos yn ymddangos yn gyfyngedig, yn enwedig yn dilyn y penderfyniad i beidio â symud ymlaen gyda phrosiect ffordd rhyddhad yr M4.

Mae dadansoddiad pum mlynedd (2013-2018) o ddemograffeg busnes yn dangos bod y grwpiau bach a chanolig o fusnesau wedi cynyddu eu trosiant. Fodd bynnag, dros yr un cyfnod mae'r ACh hwn yn dangos bod trosiant microfusnesau Cymru wedi gostwng 2.4%, yn bennaf oherwydd dirywiad blynyddol o 20% yn 2018. Bydd Dirnad Economi Cymru yn adolygu strwythur busnes Cymru yn agosach mewn cyhoeddiad sydd ar ddod, yn enwedig rôl cwmnïau maint canolig.

Datgelodd y *Monitrydd Cyllid Busnesau Bach a Chanolig* diweddaraf fod cyfran y BBaCh a arolygwyd sy'n defnyddio cyllid allanol wedi cynyddu i 44% yn 2018, mae hon yn gyfran uwch nag yn Lloegr a'r Alban. Canfu'r un arolwg hefyd fod mwy o fusnesau bach

a chanolig yng Nghymru yn bwriadu tyfu (60%) o gymharu â Lloegr (48%). Mae'r ACh hwn yn datgelu cynnydd sylweddol yn nifer y cwmnïau (a gwerthoedd buddsoddi cysylltiedig) yng Nghymru a dderbyniodd ecwiti preifat a buddsoddiad cyfalaf menter yn 2018, yn dilyn tueddiadau cynyddol ledled y DU. Mae'r codiadau hyn wedi mynd yn erbyn codiadau diweddar a pharhaus yn nifer y BBaCh yng Nghymru sydd â statws credyd risg Uchel. Yn yr un modd â'r ACh blaenorol, mae rhywfaint o'r data felly'n cyflwyno negeseuon sy'n gwrthdaro. Bydd y wybodaeth hon yn cael ei holrhain dros y misoedd a'r blynyddoedd nesaf i ddeall effeithiau ffactorau cenedlaethol a rhanbarthol yn well ar alw a chyflenwad cyllid busnesau bach a chanolig.

Mae Banc Datblygu Cymru wedi chwarae rhan bwysig wrth gefnogi gweithgaredd BBaCh, gyda chyfanswm buddsoddiadau o dros £0.6 biliwn er 2001, gan drosoli dros £0.9 biliwn o'r sector preifat, a chreu neu ddiogelu dros 52,900 o swyddi yng Nghymru. Sylwch mai amcangyfrifon swyddi tymor hir yw'r rhain ac na ellir eu cymharu â'r rhai yn y ffigurau, sy'n canolbwyntio ar greu a chefnogi swyddi yn y tymor byr yn unig. Yn chwarter cyntaf 2019/20, derbyniodd 162 o gwmnïau fuddsoddiadau Banc Datblygu Cymru gwerth cyfanswm o £21m, gyda'r rhain yn gysylltiedig â 600 o swyddi wedi'u creu neu eu diogelu.

Dirnad Economi Cymru Economic Intelligence Wales

bancdatblygu.cymru
developmentbank.wales

Mae Banc Datblygu Cymru ccc (Development Bank of Cymru Plc) yn gwmni daliannol Grŵp sy'n masnachu fel Banc Datblygu Cymru. Mae'r Grŵp yn cynnwys nifer o is-gwmnïau sydd wedi'u cofrestru gydag enwau gan gynnwys y llythrennau blaen BDC. Mae Banc Datblygu Cymru ccc yn gwmni cyllid datblygu sy'n eiddo llwyr i Weinidogion Cymru ac nid yw wedi'i awdurdodi na'i reoleiddio gan yr Awdurdod Rheoleiddio Darbodus (ARhD) na'r Awdurdod Ymddygiad Ariannol (AYA). Mae gan Fanc Datblygu Cymru (Development Bank of Cymru Plc) dri is-gwmni sydd wedi'u hawdurdodi a'u rheoleiddio gan yr ARhA. Sylwer nad yw Banc Datblygu Cymru ccc (Development Bank of Cymru Plc) nac unrhyw un o'i is-gwmnïau yn sefydliadau bancio nac yn gweithredu fel y cyfryw. Mae hyn yn golygu na all unrhyw un o'r endidau grŵp dderbyn blaendaliadau gan y cyhoedd. Gellir dod o hyd i siart strwythur cyfreithiol cyflawn ar gyfer Banc Datblygu Cymru ccc bancdatblygu.cymru.

